

BALTASAR KORMÁKUR: FENEVAD // FEKETE TAMÁS

Az oroszlán ugrani készül

A FENEVAD ÉPP OLYAN ÖNZŐ RAGADOZÓ, MINT AZ ORVVADÁSZOK KÖZÖSSÉGE.

Az izlandi Baltasar Kormákur műfaji hánykolódása a fanyar humorú vígjátékoktól indult (*101 Reykjavík*), hogy aztán az óceán túloldalán előbb krimiknél (*Út a mennyországba*) és akciófilmeknél (*2 kaliber*, *Csempészek*) kösse ki hajóját átmenetileg, majd végleg lehorgonyozzon a kalandfilmeknél – miközben hazájába visszalátogatva örömmel merítkezik meg nem csupán a thrillerek, hanem a tévésorozatok vizében is. Kormákur nem csupán a kalandfilm pillanatnyilag utolsó művelőinek egyike, szerzői munkái következetesen túléléstörténetek is, amelyekben az ember kerül szembe a természet erőivel. A még izlandi gyártásban készült *Dermesztő mélységben* egy halásznak kell életben maradnia a jeges tengervízben, az *Everestben* egy expedíció tagjainak igazi próbatétele nem is a Föld legmagasabb hegyének megmászása, hanem az onnan való lejutás, a *Sodródásban* pedig egy vitorlásút szerelmespárjának kell megküzdenie a hurrikánnal a nyílt vízen. A történetekben nem

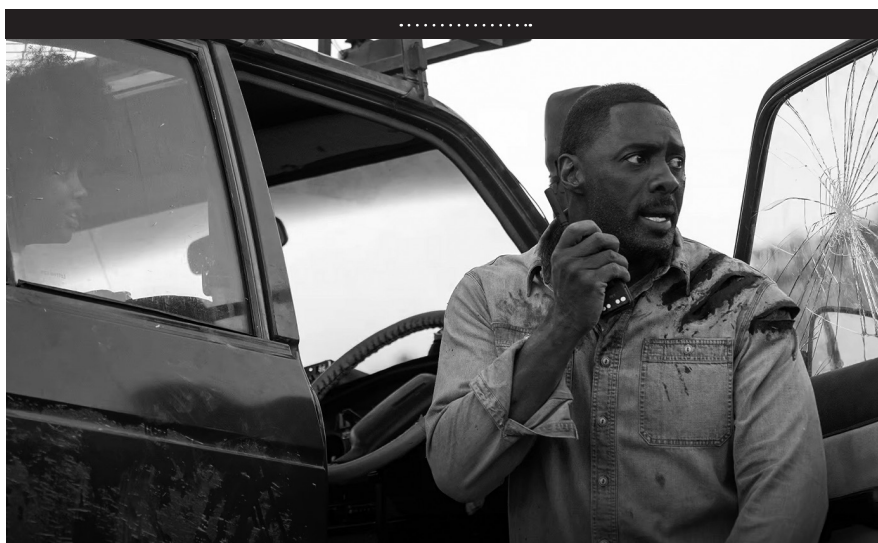
csupán a szembenállás és a küzdelem egyenlőtlensége a közös, hanem az is, hogy ezek mindegyike valós – sőt, esetenként közismertnek számító –, pontosan datálható eseményeket dolgozott fel.

A *Fenevad* velük ellentétben szintizta fikció. A film főhőse a frissen megözvegyült, New Yorkban praktizáló orvos, aki két lányával együtt visszatér ifjúsága színhelyére, Dél-Afrikába. Nem csupán saját fiatalsága köti ide, hanem felesége, valamint az őket hajdan összehasonló jóbarátja, Martin is, aki most vadórként dolgozik. Megérkezésük másnapján négyesben indulnak egy terepjáróval túrára, ahol csakhamar mindannyian egy már-már természetfeletti erővel rendelkező oroszlán lehetséges prédájává válnak.

Kormákur több ponton is átírja az Afrikában játszódó kalandfilmek ismert készletrendszerét. Míg az alműfaj filmjei fehér hódítókat, betolakodókat, gögőtől és felsőbbrendűségi tudattól hajtott vadászokat szerepeltettek eddig, addig

„Nem hódítani érkezett”
(Idris Elba)

fehér hódítókat, betolakodókat, gögőtől és felsőbbrendűségi tudattól hajtott vadászokat szerepeltettek eddig, addig

a rendező ezúttal egy színesbőrű, és a helyszíneként szolgáló vidékről származó illetőt tesz meg főhősnek, aki szinte teljesen véletlenül kerül kapcsolatba a ragadozóval. Nem hódítani, csupán látogatni érkezett, ennek megfelelően fokozatosan kényszerül kezdeti passzivitását feladni az életben maradás érdekében.

A vele szemben álló, címbéli oroszlán meghazudtolva állati természetét megmagyarázhatatlanul, ám végső soron emberre jellemző racionalitással cselekszik. Nem a zsákmányért, hanem pusztán az ölés aktusáért vadászik áldozataira, a szintizta bosszu hajtja, méghozzá minden ember ellen. Egyfajta sorozatgyilkos, aki magányosan, csöndben, ravaszul és körültekintően cserkészi be soron következő célpontját, hogy miután végzett vele, otthagya a holttestet és tovább álljon. Philippe Rousselot operatőri munkája is ezt a fenyegetettség-érzetet közvetíti: a vadállat helyett sokáig pusztán ténykedése mancsnyomait mutatja, éreztetve, hogy valami gonosz erő ólálkodik a sötétben. Hosszú snittjei, folyamatosan pásztázó és hatalmas íveket leíró kameramozgásai pedig a veszély forrását megtalálni igyekvő személy szorongását is képpé komponálják.

Kormákur azonban nem csupán a fenevadat teszi meg antagonistának, hanem – háttérben maradva ugyan, de – az orvvadászokat is; az ő ámokfutásuk vívja ki az oroszlán haragját. Ellenük küzd Martin, sokszor annyira reménytelenül és haszontalanul, a sötétben botorkálva, ahogy a főhős is küzdeni kénytelen a nagyvaddal. Az orvvadászok és a nagyvad párba állíthatók: mindannyian felül próbálnak emelkedni a dzsungel törvényén, megbolygatva a fennálló rendet. Hősünk végül épp ezt felismerve, az íratlan szabályokat felhasználva tudja legyőzni ellenfelét. Úgy tűnik, Kormákur továbbra is azt gondolja, bárki alulmaradhat a természet erőivel való küzdelemben – pusztán a környezet szabályrendszerét felismerve és alkalmazva van esélye a túlélésre.

FENEVAD (Beast) – amerikai, 2022. Rendezte: Baltasar Kormákur. Írta: Ryan Engle. Kép: Philippe Rousselot. Zene: Steven Price. Szereplők: Idris Elba (Samuels), Iyana Halley (Meredith), Leah Sava Jeffries (Norah), Shartlo Copley (Martin). Gyártó: Will Packer Productions / RVK Studios. Forgalmazó: UIP – Duna Film. Szinkronizált. 93 perc.